

Datum: 11 oktober 2019
Kenmerk: 19-043-MH
Betreft: reactie op consultatieversie 'Wijziging Wgr in verband met vergroten democratische legitimatie'

Met belangstelling heeft GGD GHOR Nederland kennis genomen van de consultatieversie van het wetsvoorstel "Wijziging Wet gemeenschappelijke regelingen in verband met vergroten democratische legitimatie".

GGD GHOR Nederland is de brancheorganisatie van de 25 GGD'en en GHOR-bureaus in Nederland. De 25 GGD'en in Nederland zijn georganiseerd in de vorm van gemeenschappelijke regelingen, zoals dat in de Wet publieke gezondheid is opgedragen aan de gemeente en meer specifiek het College van Burgemeester en Wethouders.

De voorgestelde wijzigingen ten aanzien van de Wet gemeenschappelijke regelingen (hierna: Wgr) zien ook wij als een manier om de democratische controle op gemeenschappelijke regelingen te vergroten. Vanzelfsprekend zien wij daar het nut van in, maar wij maken graag van de mogelijkheid gebruik om een reactie te geven op een aantal onderdelen van dit wetsvoorstel, namelijk:

- de samenstelling van besturen
- de begrotingscyclus
- de actieve informatieplicht

Samenstelling van besturen

Als het gaat om de samenstelling van besturen biedt het voorstel de mogelijkheid om naast wethouders ook raadsleden en de gemeentesecretaris aan te wijzen als leden van het AB van een gemeenschappelijke regeling. Hier liggen kansen voor versteviging van het bestuur, maar ook risico's als er vanuit governanceperspectief naar gekeken wordt. Daar waar de gemeenteraad een kaderstellende en controlerende taak heeft ten aanzien van het AB van een gemeenschappelijke regeling, is het complex wanneer leden van de gemeenteraad onderdeel uitmaken van dat AB. Daarnaast geldt voor de gemeentesecretaris dat deze als directeur verantwoordelijk is voor het ambtelijk apparaat binnen de gemeente en buiten de Wet op de ondernemingsraden, geen bestuurder is. Belangrijk punt is, dat wanneer de verantwoordelijk wethouder niet meer in het AB zit, de afstand tot de gemeenteraad en de gemeente uiteindelijk groter zou kunnen worden. Dit voorstel zou op gespannen voet kunnen staan met de kaderstellende en controlerende taak die een raadslid heeft ten aanzien van het AB van een gemeenschappelijke regeling.

De begrotingscyclus

De verlenging van de termijn voor indiening van de begroting naar 15 september bij de gedeputeerde staten kan in de praktijk betekenen dat er meer vertraging ontstaat in de besluitvormingsprocessen van gemeenschappelijke regelingen. Wanneer de ontwerpbegroting 10 weken voor 15 september moet worden aangeleverd aan de gemeenteraden, valt dit binnen de periode van het zomerreces. In de huidige praktijk komt het vaak voor dat er door de gemeenteraden niet eerder dan in september vergaderd wordt in verband met het zomerreces, waardoor een zienswijze van de gemeenteraden op de ontwerpbegroting vaak net op tijd, maar soms ook te laat, ontvangen wordt. Het verschuiven van de deadline en het verlengen van de zienswijzetermijn lost daarmee een bestaand probleem niet op en zou kunnen bijdragen aan bestuurlijke drukte.

Daarbij lijkt het een tegengestelde beweging als gekeken wordt naar de wens van de gemeenten om de begrotingen eerder aan te leveren.

De actieve informatieplicht

Aan de in het concept genoemde actieve informatieplicht kleven naast voordelen ook nadelen. Het is belangrijk dat een DB van een gemeenschappelijke regeling actief actuele informatie levert aan bestuurders van een gemeenschappelijke regeling, het algemeen bestuur. Het algemeen bestuur, bestaande uit wethouders, heeft op hun beurt een informatieplicht richting de gemeenteraad. Met oog op de verantwoordelijkheidsverdeling, zoals die is neergelegd bij het AB en DB, is het niet wenselijk om een directe actieve informatieplicht vanuit de gemeenschappelijke regeling naar de gemeenteraden te hebben zonder daar het AB en DB bij te betrekken. In de huidige praktijk is het al zo dat veel van de GGD'en, de gemeenteraden op actieve wijze informeren over de activiteiten van de GGD. Dit gaat dan om informatie die al wel bij AB en DB bekend is. Daarmee wordt enerzijds recht gedaan aan de wens van gemeenteraden om te worden geïnformeerd en anderzijds wordt ook recht gedaan aan de positie van het DB en AB van de gemeenschappelijke regeling, waar de verantwoordelijkheid voor het bestuur van de gemeenschappelijke regeling ligt.

Regionale diversiteit en democratische legitimatie

Wij merken dat iedere gemeenschappelijke regeling anders is en dat er ook telkens sprake is van een ander politiek bestuurlijk speelveld. Wij zijn van mening dat er ruimte moet zijn voor lokale invulling van afspraken om democratische legitimatie van gemeenschappelijke regelingen te vergroten. Lokaal zijn daar goede voorbeelden van te vinden en te gebruiken.

Tot slotte willen wij benadrukken er een voorstander van te zijn dat er door middel van de, in het concept beschreven, instrumenten, een poging wordt gedaan om de democratische controle op gemeenschappelijke regelingen te vergroten, maar deze mogen er niet voor zorgen dat er een toename is van extra administratieve lasten en toegenomen bestuurlijke drukte.